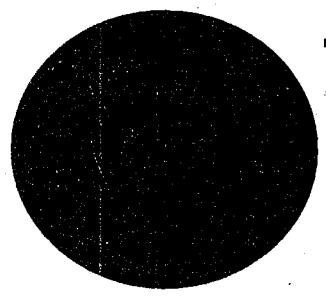

"To dibi la, i te fən ye wa fən yere t'i ye. Nka bɔ dibi la, i bə fən ye, fən yere b'i ye". AMPJ Jɛmaaba Konɛla Mariyamu Tarawele

Boko 25

DIBIFARA

Kunnafonisèben Bamanankan na. Sigida : Bajalan 1°, bolon 462, du nimo 196, Komini 3^{nan}
@ : dibifaramali@webmails.com, Ng : 645 96 22 Bamako - Mali ; Songo : Sefawari dɔrɔmɛ 30

Labolikuntigi : Yusufu Jalo AW SANBEE SANBEE Desanburukalo San 2003

San 2003 Koba kelenw

Faransi ni Mali ka jənəgɔnyə siraw

“Jacques Chirac” nana a tuma na wa ?

Mali Jamanakuntigi
Amadu Tumani Ture

“Info Coton” ka ja
Koori ye jamana nafasoroda belebelc
ye cikela be woɔsi min na kosebe.

Faransi Jamanakuntigi
‘Jacques Chirac’

ne 2

LEADER

“BCEAO” Kibaruyaw
“BCEAO” ye
wari kuraw bɔ

ne 3-4

“An senekelaw, baganmaralaw ni
monikelaw, an ka je ka fara nɔgon kan,
ka soro yiriwa, walasa an ka bɔ nɔgo la’.

“AOOPP”

Faransi ni Mali ka jenogonya siraw

“Jacques Chirac” nana a tuma na wa ?

Okutoburukalo tile 24 n'a 25, Faransi Jamanakuntigi ni Mali Jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ye taama ke jamana kono. A y'a folo Tumutu la, ka na Bamako ka soro k'a foori Mooti la. Jema bora fan bee ni tama ye tile farinba koro ka Faransi Jamanakuntigi “Jacques Chirac” kunben. Ni jatemine kera jenogonya siraw kan Mali ni Faransi ce, pininkali minnu be se ka ke, o do ye ko yali a siraw jelen don wa ? Jamana filaw ka lapiniw be pogon ta wa ? Sirajumenw fe ? Nafajumen de be Faransi Jamanakuntigi ka tilefilataama in na Mali jamana bolo, jamanadenw bolo ? Faransi hakilina ye jumen ye Mali ka jetaa la ? Faransi ka yiriwali yecogo ye jumen ye bi ?

Nin t'a siye folo ye,
F a r a n s i
Jamanakuntigi ka
wuli ka na taama na
Mali kono.

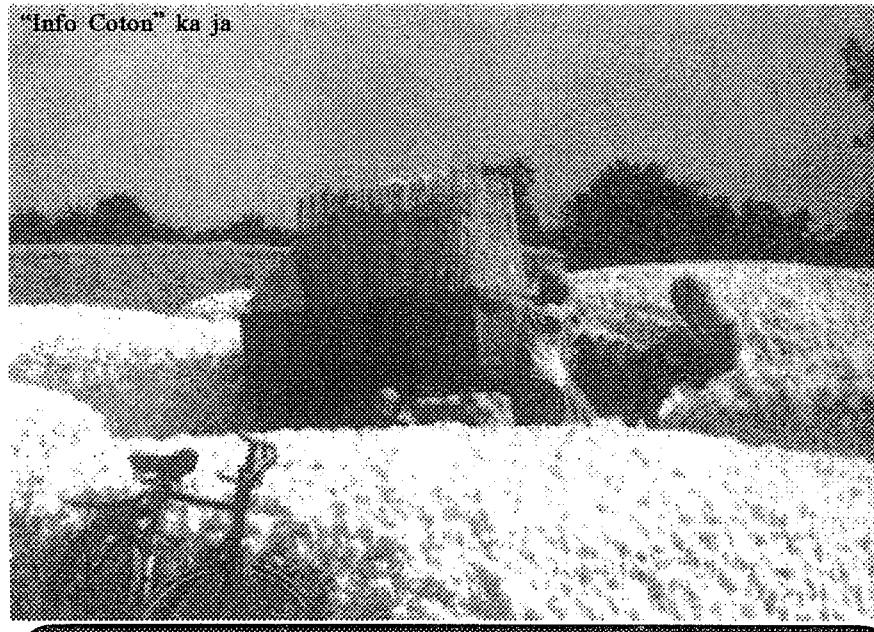
Hakililajigin na, a
folo kera San 1977
Feburuyekalo tile 13
fo ka taa a bila a tile
17 la. Faransi
Jamanakuntigi koro
min tun ye “Valéry
Giscard d’Estaing”
ye, ale wulila ka na
tileduurutaama ke
Mali kono.

Ale kofe, Faransi
Jamanakuntigi “Fran-
çois Mitterrand” (Ala
ka hiné a la), ale fana
y'a kunda Mali kan
San 1986 nowanburukalo tile
15.

Mali jamanakuntigi
koro Musa Tarawele
n'o waati Mali
kunnasigiw ye nin
mogo kerengeren
ninnu bisimila. U ka
baaraw jesinna
jenogonya
kerengeren
sinsinni ma Mali ni
Faransi ce.

F a r a n s i
Jamanakuntigi min
be sigi la bi Faransi
“Jacques Chirac”, ale
tugura olu la jinan.
U kelen kelen ka
taama senfe, nin
jamanakuntigi saba
kelen kelen taara u ne
da Tumutu kan k'a da
o mankutu jumanw

“Info Coton” ka ja

Koori ye jamana nafasoroda belebele ye
cikela be woosi min na kosebe togodaw la.

kan minnu laselen don
dijne san bee fe. Mali
Jamanakuntigi Amadu
Tumani Ture ye
F a r a n s i
Jamanakuntigi “Jac-
ques Chirac” kunben
yen dugu kono.

Dakun caman taalen
don Mali ni Faransi
fe, u ka jenogonyasira
kan.

*Faransi ye Mali
demebaga folo ye
wa dijne kono ?*

Sani Faransi
Jamanakuntigi k'a
kunda Mali kan,
na folok o
jateminebagabaw y'a
jira ko Konowari
benbaliyakelé ye
kololo caman lase Mali
ma. A kera sababu ye
ka sefawari miliyari
bin don Mali jamana
labaaranafolo la.

San 2000/2001,
Faransi ye nafolo
kasabi min di Mali ma
“APD” sira fe

(Forobademe ka
jesin Yiriwa ma), o
taara jo sefawari
miliyari 57 ni
miliyon 68 ni baa 51
ni keme 8 na (o be ben
Ero miliyon 87 ma).

O demebolo kelen in
se sefawari miliyari
36 bojegonko de
lasera Mali ma San
2001 yere konona na.

O sen te sefawari
miliyari 12 ninnu na
n'olu dabora nin da
ninnu kama :

- Manantali barazi
kama (sefa miliyari
5),
- Faransi duguw ni
Mali duguw ka
bolodijegon ma
baaraw (sefa miliyari
5 hake),
- sorodasi kunda (sefa
miliyari 2 ni miliyon
700 hake).

Mali ni Faransi ce
Jamana fila be se ka
sira do kerengeren u
fila ni pogon ce. O t'u

bali u ka pogon lasoro
jekulu werew
kono ka
baaraw ke
pogon fe.

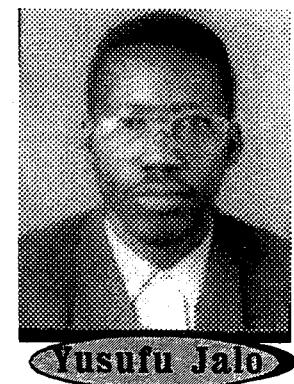
Fen min ye
Mali ni Faransi
ce ye, o bilalen
don faransikaw
ka “AFD” ka
bolokan. O
hukumu kono,
Mali be deme
suguya caman
s o r o .
Kemesarada

la, 60 ye ninnaw ye,
30 ye jurudon siraw ye
(minnu gorogo man
bon), 10 fana ye
jurudon sira werew ye
(minnu jate be min
sugu cogoya fe).

Jekayiriwa feere
Jekayiriwa ye feere
kura do tigelen ye
Faransi fe ka jesin
Mali ma. O be sen min
kan, o ye Mali den
minnu be Faransi (o
hake sigira mogo baa
120 na), ka cogoya
kerengeren u ye u ka
nasa laseli la u ka
fajamana ma.

Sefawari miliyari 1 ni
miliyon 3 hake de
labila o kama.

Koorko kun kan
Koori ye Mali jamana
nafasoroda belebele ye
cikela be woosi min na
kosebe togodaw la. A
nasa ka bon Faransi
fana kan. O cogo la
wajibi la, u ka

Yusufu Jalo
jenogonyew senfe,
Jamanakuntigi filaw
da ka se a ko ma.

Ni San temenenw
mafillela “AFD” ka
deme kadara kono, a
be ye k'a fo ko
sefawari miliyari 36
hake de donna Mali
koorko dafse. Iziniw
joli b'o la ka fara
s i r a d i l a n w
(kilometre 1000) ni
koorko nafoloko
dagunni kan.

Mali jamana ni
Faransi jamana
cesiraw banbannen
don nin cogo la. A
dakunw ka ca.

“Jacques Chirac” ka
taama senfe, a jirala
ko Faransi bena
sefawari miliyari 12
labila Mali ye walasa
ka Joliba badinge
kono.

Yali “Jacques Chirac”
nana a tuma na wa ?

Mogo be se ka fo ko
Jacques Chirac nali
kera sbabu ye ka ni
kura don Mali ni
Faransi ka jenogonya
siraw la, k'a jiidi. A
kera sababu ye fana ka
fijeboda di an ka
jamana ma.

“BCEAO” ye wari kuraw bɔ

“BCEAO” ye Afiriki Tilebinyanfan jamanaw Togolawaribonba ye. A bolofara kelen sigilen don a jamanaw kono. Mali b’o jamanaw na. Kabini san 2003 zuyekalo tile 13 don, “BCEAO” ye wari kuraw boli damine. Warikurabɔ fɔlɔla basilabiye la. O kɔ desanburukalo la, bakclenbiye kura, kemenaanibiye kura, kemefilabiye kura bora ka fara keme ganan ni binaani ganan kan. Lahala jumenw be wari kura ninnu na ? Kun jumen na “BCEAO” ye u bɔ ?

San 2003 la, san 1994 masolonkotoli jugu ninnu kan. O jaw be dabaliw tige ka wari “BCEAO” ye wari setanburukalu tile 19 fe, a ne be tige kasoro tali ke Afiriki kura ninnu bila jama na. U ye do ke bawo a tigejuma ma se. tilebinyanfan ka bolokan. O no u san 9 fo san 12 Waati do, a te don k’ā jamanaw ka sekō n’u gonin na, a be wari hake file nin ye lasa waribiye sugu kura ninnu lase. Hakilina minnu talen na folognabodaw (bankiw ni magow be k’u min don. Walasa ka waribiye kura ninnu “UEMOA” jamanaw julayakeyorow ni magow ne u la. A filanan : Waribiyew tigejoona kunben, ka kuntilennaw koso: jagokedaw n’u lakanani ka bo u “BCEAO” ye seerew tige minnu b’ā to u Basilabiye ne juman walasa jama ka se k’i ladegeli ma. An be waati min na i be se ka nogø fana kan, dije mago ne u la. seerew n’u dɔnniwlakanani ka bo u “BCEAO” ye seerew tige minnu b’ā to u k’u jidira k’u sorobaya kun k’u ne to a cogo la.

Kun jumen na “BCEAO” ye wari kura ninnu bɔ ? Warikurabɔ in sensé, “BCEAO” ye waleya kerenkerennen dɔw kololo dɔw ma, ta k’u jesin “BCEAO” ye waribiyew ma. “BCEAO” ye wari kura ninnu bɔ sango biye kuraw, k’ā da kun belebele 3 kan. A ka ni jama ka ladonnaia olu la : A fɔlo : Waribiyew kɔrɔli. Hakililajigin na, an b’ān mago ne waribiye kɔroman minnu na (basilabiye kɔrɔ, bakelenbiye k’ɔrɔ, kemeduurubiye, kemefilabiye kɔrɔ ni kemebiye kɔrɔ), olu dilanni damine san 1991 setanburukalo tile 2 fo ka taa a bila

1994 masolonkotoli jugu ninnu kan. O jaw be dabaliw tige ka wari setanburukalu tile 19 fe, a ne be tige kasoro tali ke Afiriki kura ninnu bila jama na. U ye do ke bawo a tigejuma ma se. tilebinyanfan ka bolokan. O no u san 9 fo san 12 Waati do, a te don k’ā jamanaw ka sekō n’u gonin na, a be wari hake file nin ye lasa waribiye sugu kura ninnu lase. Hakilina minnu talen na folognabodaw (bankiw ni magow be k’u min don. Walasa ka waribiye kura ninnu “UEMOA” jamanaw julayakeyorow ni magow ne u la. A filanan : Waribiyew tigejoona kunben, ka kuntilennaw koso: jagokedaw n’u lakanani ka bo u “BCEAO” ye seerew tige minnu b’ā to u Basilabiye ne juman walasa jama ka se k’i ladegeli ma. An be waati min na i be se ka nogø fana kan, dije mago ne u la. seerew n’u dɔnniwlakanani ka bo u “BCEAO” ye seerew tige minnu b’ā to u k’u jidira k’u sorobaya kun k’u ne to a cogo la.

Lahala were jumenw be wari kura ninnu na ? “BCEAO” y’ā ka baaraw n’ā ka fila sigilen don kungokɔnɔntuban jiribolo dɔ kan wula kono. Bakelenbiye ne juman ta be jesin senesen duntaw ma. Siga t’ala.

Fen min ye wari kɔromanw ye, yali olu bena ke cogo di? “BCEAO” y’ā jira k’ā fo ko mogow be se k’u mago ne o wari kɔromanw na. U be mine fan be se. Siga t’ala.

Fen min ye kemeduurubiye ni biduuru ganan fana ye, mogow be se k’u mago ne olu la. N’ā wariw dira mogø o mogø ma, o tigi kana siga u mineni na k’ā mago ne u la. A be se ka ye mogow sarawari la. A be se ka mine jago sira la.

“BCEAO” y’ā jira perperelatigelen don nin boko ne 5 la. Kemefilabiye ne juman be kuma kenyako ni kalanko kan. A ne jugu kan, naame fila nejen be yen. Kelen dalen be, kelen jolen don.

Kunnafonidafa “BCEAO” y’ā jira k’ā fo k’ā bena

Latombaga : Yusufu Jalo

“BCEAO - Mali” Kibaruyaw

“BCEAO” ka kemenaanibiye kura lahalaw

“BCEAO” ye Afiriki Tilebinyasan Waribonba ye. A bë waatinin bo, Waribonba in ye warikurabø damine. Baafilabiye kura boli kofe ka bila mogow ka bolokan, Òkutoburukalo tile 20, “BCEAO” ye wari kura were bo. Fen min ye kemenaanibiye kura ye, o biye kura lahalaw ye jumen ye ? Mun ni mun bë biye kura in kan ?

I. Sefawari kemenaanibiye kura lahalaw

Negen minnu bë nejugu kan

Negen minnu bë Baafilabiye kura nejugu kan, kemenaanibiye kura fana ta b’o cogo la. A fôlo ye “BCEAO” tøgolataamasiyen ye n’o ye jegenin ku jannin ye. O bë garisegë ni soro kofe afiriki laada kunda.

Walasa ka kunnafonidiko jôda sinsin jamanaw ka bolodonbolo sira kan, taamakemobili do jiralen don sen do sensé, koji bë ka woyo min jukoro. Sisikurun ceni ni pankurun wulito jaw sigilen don nejugu in kan.

Pankunjiginyoro faralen don o kan.

Negen minnu bë nejuman kan

Kogoji ja jiralen don ne juman kan ka jegë fila bila o la. Jegë suguya min sugandira, o ye meru ye. Kogojilajegë don.

Kemenaanibiye kura Yanga

Biye kura josurun ye milimètre 66 ye, a jojan ye milimètre 130 ye.

Kemenaanibiye Kura Ne

Ne bulama de fanga ka bon kosebë biye kura in na.

II. Kemenaanibiye kura lakanani taamasiyènw

Lakanani taamasiyen dôw kera biye kura in na, minnu bë lakanani yéjena na a jengto walima a momoni sensé.

Olu b’alajey ka fo ko wari namaralen tæ :

1. “BCEAO” tøgolataamasiyen ni jegenin ku jannin ni biye da hake sebennen bë jatedenw na. Olu bë ye ne na k’u lasa ;
2. Biye da hake sebennen bë jatedenw na biye kô kan sansé ka taa numayanfan, ne kan sansé ka taa kiniyanfan ka fara negeuw kan. Olu bë nejgon dafa kopuman n’i y’al jo i ni yeelen ce;
3. “UEMOA” signidenw bë ye nejgon kô lakana ci ci dô fe min bë yeleku ka fara biye da hake jateden sebennenw kan n’al bë biye eeci a josurun fe;
4. Biye da hake jatedenw sebennen don signiden ncininw na a kô kan ;
5. Biye ne kan : ci jolen bë yeleku nere ni ngalama na. Biye da hake sebennen don jatedenw na o kan ;
6. Biye kô kan : “BCEAO” tøgolataamasiyen sigilen don yen. Negen minnu kelen bë k’o lamini, biye da hake sebenninamaw n’al jatedennamaw sigilen don biye kan minnu bë lajey momoni sensé ka fara a ne bulama kan.

Nin kemenaanibiye kura bë i ko baafilabiye kura. A n’al ka waati tilclakow bë nejgon ta wa a labaarali ka nejgon.

Jamana Kalanko

Kalandenw ka walansemē madara

Nin ɔkutoburukalo tile 1°, o benna walanta don ma Mali jamana kono. Jamana fan bee fe, kalanyoro be yoro o fe.

minnu na), wulikajō tun be fan bee fe. A tile folo yere kera a dama sekilisabasiri dan ye mogow bolo fan dōw fe.

Kalanden somogō dōw den w ma se ka don kalanso dōw kono. Osababutun ye kalandenw hake cayali ye o kalansow

fan dōw fe kalan kunfōlō kalanso folō dōw kono. kura in faamu. Caman ka faamuya la, u be a fo yere, ko olu te u denw don kalan na a ka taa a ke Bamanakan dōron kalanni ye. O dun te hali ni o hakilina fōbaga ka ca.

A ka ni Jamana Kalanko Minisiriso ka jama kunnafoni a ko kan walasa a baara ka nōgoya kalandenw ni karamogow bolo jamana ka nafa kama. Bee be a dōn ko kalan jōda ka bon kosebe hadamaden ka jenamaya baaraw sabati kopuman na. A mana ke kalan sugu o sugu ye, kan o kan na. Kalanden be faamuya soro, ka jetaa soro a ka penamaya la.

Mamadu Buware

TAASIBILA :**MADAMU KONE MARIYAMU TARAWELE, AN MA JINE.**

Djne ye sogomada caman ye !

Eee, djne koronin !

Eee, Madamu Kone,

E ye anw bila penafin na !

Penafin nanibali !

Anw kera fala ye.

San 2002 okutoburukalo tile 4,

Anw ma jine.

Don bee n'a dugujekan.

Nin don. Eee, Jabaru Mansa !

Finjugu wulila Ecopi,

Sangajugu nana ci,

Dolo ne dumanba binna !

Ko Madamu Kone Mariyamu Tarawele binna !

Ko AMPJ Madamu Kone ye djne to!

Sige ! Ala ka Bon !

Sige ! Ala ye Mansa ye !

Jon tun te Madamu Kone don ?

AMPJ Madamu Kone !

Muso cesirilen !

Dawulatigi !

Laadiriya ni jigitugu to te !

Siko Donso !

Zancebugu fo Kanada !

Zancebugu fo Ecopi !

Jon de bera an denmisew neji ce !?

Jon de bera si tonobo kojuman sira jira an togodalamusow la ?

Sige ! Ala ye Mansa ye !

Togodalamuso jumen tun te e don ?

Togodalamusow ka soro jiidibaga !

Denmisew jumen tun te e don ?

Denmisew bilasirabaga !

Aw ye DIBIFARA nekun ta k'a da,

Ka nkalon bo n da !

I ye jenjen min don an bolo,

O tene bin abada !

O y'an fana kalikan ye !

Ala ka jen kono.

Ala k'i dayoro sumaya Madamu Kone.

Yusufu Jalo

DIBIFARA

Sigida : Bajalan 1°, du 196, bolen 462, Bamako Komini 3^{nan} / Mali
Negejuru : 645 96 22 ; @ : dibifaramali@webmails.com

Labolikuntigi : Yusufu Jalo

Demejogonw : Fatumata Kulubali, Jigizan Kone, Mamadu Buware,
 Malado Bengali, Daramani Tarawele, Jokele Jara, Kasimu Kone (USA),
 John Hutchison (Boston),

Labugunda : LINO - Bamako

Bolen Hake : 4000

POYI :**Caco**

I jo don

Ka ban i ba la

Ka ban i fa la

E te farafin ye

Bari fara t'i la

Sanko a ka fin

I jo don

Ni sanu t'i fe

Ni wari t'i fe

Ni mogeo t'i fe

I b'i yere fe

A mu !

I ka fen mu !

Fo k'i wolo wugu

Fo k'i wolo wulan

Fo k'i kasa geluya

Fo ka mogeo keleya

Nka

Ni gundo paratara

N'i wolo borotora

Hali n'i y'i pari

Ka djne kasadiyalan bee mu

Djne mumu be teme i la

Mogo si te tama don i la

Fo ka sanporon ci i la

Caco !

U jo don

Bubakari Jara

Name 2002 - 12 - 2